Zápis obhajoby disertační práce

Studentka:	Ilona Starý Kořánová
Datum narození	
ID studia:	343848
Studijní program:	Filologie
Studijní obor:	Matematická lingvistika
Název práce:	*Vidová kolokabilita*
Jazyk práce:	čeština
Školitel:	doc. RNDr. Vladimír Petkevič, CSc.
Oponenti:	François Esvan Neil Halford Andrew Bermel
Datum obhajoby:	21.6.2019
Místo obhajoby:	FF UK, nám. Jana Palacha 2, Praha 1, týmová studovna
Termín:	řádný
Předseda komise:	prof. PhDr. Jarmila Panevová, DrSc.
Přítomni:	dle prezenční listiny

11:06 Předsedkyně zahájila jednání, představila komisi, komise je pětičlenná, přítomni jsou 4: komise je tedy usnášeníschopná.

11:07 Školitel představil uchazečku, téma její práce. Doporučil práci k obhajobě

11:09 Uchazečka prezentovala svou práci a její výsledky. Distinkce „morfologický vid vs. vidová intepretace projevu", se nemusejí shodovat. V centru pozornosti uchazečky jsou stavy (vs. děje). Vztah mezi dějem a stavem: stav dokumentuje dějem, stav je podmínkou realizace děje; děje probíhají vs. stavy jen platí nebo neplatí. Stavy nejsou atemporální, jak se někdy říká: mohou být v minulosti, současnosti i budoucnosti. Uchazečka představila analýzy korpusových dat, které jsou součástí práce. Zaměřila se na stavové významy morfologických perfektiv, speciálně na tzv. kapacitiva. Uchazečka detailně popsala předpoklady a parametry svých korpusových analýz. Stavový, resp. dějový význam slovesa se neváže na slovesné lemma (lexém), ale stavovost, resp. dějovost je dána užitím slovesa. Kategorie slovesného času je faktorem, který se podílí na „vynořování" vidového konstrualu jazykového projevu/výrazu. Uchazečka prezentovala tzv. „aspektuální paradox": relativně často dochází ke kolokaci adverbií, která se zpravidla vyskytují s morfologickými imperfektivy (např. *stále, pořád* apod.) s morfologickými perfektivy. Uchazečka ukázala, že v konstrukcích, které obsahují morfologické perfektivum v prézentu, vyjadřují zpravidla stavové významy o modalitním významu (schopnost, možnost apod.). Uchazečka provedla klasifikaci těchto stavů do 11 skupin. Prezentace skončila v 11:38.

11:38 Oponent Neil Bermel přednesl posudek a položil dvě otázky. Doporučuje k obhajobě s doporučením prospěla.

1. Jaký typ experimentu s mluvčími by nejlépe potvrdil nebo dále rozvinul závěry předkládané disertaci.

2. Zajímavé by bylo srovnat statistiky nejen konstrukcí „*stále* + perfektivum" se statistikami s morfologickými imperfektivy.

11:44 Reakce uchazečky.

A1. Introspektivní hodnocení by šlo kontrolovat pomocí informantů, kteří by mohli její introspektivní intepretace „kontrolovat" s tím, že míra shody by byla měřitelná statisticky.

Ad 2. Druhý typ konstrukce (tj. konstrukce s imperfektivem) byl východiskem, který uchazečka předpokládala. Opírala se přitom o práce na toto téma, napsané s prof. Bermelem, resp. práce připravené prof. Fiedlerovou a doc. Cvrčkem. Proto byl důraz položen na konstrukci s perfektivem.

11:52 Oponent F. Esvan. Stručně shrnuje předsedkyně komise prof. Panevová. Závěr: doporučuje k obhajobě s doporučením prospěla. Dotazy k obhajobě:

1. Mohla byste se vyjádřit k příkladu *Vrchní přinesl láhev, před námi vytáhl zátku, přičichl k ní a spokojeně přikývl* vs. *Vrchní přináší láhev, před námi vytahuje zátku, čichá k ní a spokojeně přikyvuje*.
2. *Hledat* a *najít* netvoří vidovou dvojici jsou – autorka upozorňuje na to, že vidové dvojice jsou sdružovány zpravidla na základě formální podobnosti. Považuje v práci testovací věty za obecně platné?

11:54 Reakce uchazečky

Ad 1. Věta s perfektivy zdůrazňuje sukcesivnost, a to patrně i díky tomu, že perfektiva jsou slovesa, která posunují děj (foredground), zatímco imperfektiva zpravidla vyjadřují cirkumstance děje (Hopper). V tomto smyslu se formulace s imperfektivy jeví více jako seznam potenciálně „současných" dějů.

Ad 2. Testovací věty se zdají fungovat. Problém vidových dvojic ale obecně spočívá v tom, že je tento pojem vázán na sloveso jako lexikální jednotku. Nicméně – jak n to bylo to upozorněno v její prezentaci – vidový konstrual je spíše dán užitím slovesa, ne slovesem jako lexikální jednotkou.

11:57 Uchazečka vyhověla otázkám oponentů. Prof. Bermel souhlasí, za prof. Esvana souhlasí komise.

11:58 Otevřená diskuse:

Prof. Čermák: v případě uchazečky nejde jen o teorii, aplikovala i ve svých učebnicích češtiny. Otázka: kapacitiva – prochází nějakými změnami, nebo jde o ustrnulý typ?

Odpověď: Myslím, že kapacitiva v tradičním smyslu nejsou ustrnulá: rozplývají se v širší skupině sloves, která nabývají „kapacitivních" významů, ač do tradiční skupiny nepatří.

Prof. Panevová: V práci je mnoho nového. Opozice perfektivní vs. imperfektivní je jádrem, nicméně je fakticky o moc složitější. Jak by se to řešilo ve slovníku?

Odpověď: neomezovat se jen na infinitiv, heslo sloves rozdělit do podskupin apod.

H. Skoumalová: nanesená problematika souvisí s problematikou značkování v korpuse. Ne vždy to půjde: např. ne vždy je intepretace jednoznačná. Doc. Petkevič: v některých skupinách by to mohlo jít, být relevantní, například u kapacitiv; součástí

značky by byla nejen morfologická informace, ale i širší informace o intepretaci/konstrualu.

Uchazečka: možná bychom mohli vycházet z vendlerovské distinkce „děje-stavy" a s to ve slovníku začít a teprve u dějů značkovat vid.

12:18 Předsedkyně konstatovala, že uchazečka na vznesené otázky reagovala adekvátně.

12:19 Předsedkyně uzavřela veřejné jednání.

12:35 Předsedkyně oznámila výsledky hlasování. Hlasování proběhlo aklamací. Počet členů komise: 5. Počet přítomných: 4. Počet kladných hlasů: 4.

Prof. PhDr. J. Panevová, DrSc.

RNDr. Hana Skoumalová, Ph.D.